

Revista Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Insertiuni:
Particulari 8000 Lei	MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.	Pentru fiecare centimetru patrat câte 100 Lei
Instituții 16.000 Lei		Episcopia ort. rom. Caransebeș, cont. C. E. C. Nr. 89.678.
Abonamente de sprijin . . . 30.000 Lei		

RUSALIILE DE IERI ȘI DE AZI

Lumea înrăutățită și îndobitocită prin păcat și materie, secătuită de virtuți prin vicii, se găsea acum mulți ani în urmă pe marginea prăpastiei.

Dar la vremuri critice ale neamului omenesc, Creatorul cel înțelept, milos și bun, intervine prin trimișii săi în lume. Așa ne grăește istoria patriarhilor și a profeților.

Dar omul trăește în trup și în lume înconjurat de desfășuratele ispite și ocazii de păcat.

Și atunci când omul nu și-a mai putut ține capul în sus ci se cufundase aproape întreg în omenescul pierzător, Dumnezeu intervine direct în lume, prin Fiul său și Domnul nostru Iisus Hristos.

Acesta reface lumea și revoluționează omenirea. Nu cu sabia, ci cu iubirea și blândețea, care topește zgura ruginii de pe sufletul viciat și răzbunător-ucigaș.

Nu cu vanitate și teroare de puternic și stăpân al vremii și al veacurilor, ci cu umilință de rob. Nu cu predicare de răzbunare și ucidere, ci cu iertare și îndurare. Nu cu asigurarea vieții sale trupesti, ci cu dăruirea ei în cele mai batjocoritoare și amare chinuri.

Și a refăcut omenirea, aducându-i din cer cel mai perfect model de viață, *creștinismul*.

Acesta, Intemeietorul său divin l-a așezat pe sacrificiul lui propriu, nu vorbit, ci înfăptuit. Și pentru că în lume și pentru lume l-a adus, cerând răsturnarea vieții omenești dela sălbatica satisfacere „Dinte pentru dinte; ochi pentru ochi”, cu „dacă ai primit o palmă să întorci și cealaltă parte;” apoi cerea să se îndrepte plăcerile sufletului prea încarnat dela sângele arenelor, la liniștea rugăciunii și mirosul tămâii, ori că

cei prea îmbuibat să dăruiască și celui lipsit, dar merituos, — a avut mult de suferit din partea lumii.

Pentru acestea a trecut sacrificiul său ucenicilor lui. Și pentru că ucenicii oameni erau și ca mieii între lupi predicau, frică în ei încă aveau. Dar în ziua de Rusalii Iisus le trimite pe Mângăetorul promis, Duhul temerii de Dumnezeu, nu de oameni. Acesta le ridică frica, le aduce puterea sacrificiului, deschid porțile încuiate și predică credința în public neînfricați.

Rezultatul este primul triumf organizat și recoltat al creștinismului semănat de Autorul său dumnezeiesc.

Limbile de foc ale Cincizecimii au aprins limba și fapta neînfricată a miilor de creștini, preoți și episcopi aruncați în guri de fiare, fierți în cazane cu smoală, ori aprinși ca torțe în grădinile păgânătății crude.

Sacrificiul lor a dat vitalitatea Bisericii de până azi.

De atunci au trecut mulți ani... Sufletul omenesc a început din nou să se înăbușe tot mai mult în materie, în sălbăticiie păgână și în cruzime.

Așteptăm din nou Divinitatea să intervină în lume, încurajând puținii creștini adevărați rămași și dându-le curajul Cincizecimii.

Căci întorcând privirile la vremea noastră vedem credincioși desperați și apostoli încuiați în case, ori temându-și mai mult trupul decât sufletul și uitând jurământul sacrificiului.

Neîndoiindu-ne de veșnicia Bisericii Tale, Doamne, te rugăm trimite Duhul Tău cel sfânt în lume și peste apostolii tăi, ca neînfricați să te vestească și slujească în fața oricui, printre valurile furtunoase ale vieții noastre, spre fericirea lumii și mărirea Ta.

Pr. Ilie Câmpianu
revizor eparhial

Cu gândul la episcopul Ioan Popasu

Abia cred să fi trecut vre-o aniversare a morții episcopului Ioan Popasu, la care „Foaia Diecezană” să nu-și fi adus aminte de dânsul prin vre-o reminiscență atingătoare de viața sau activitatea sa bogată.

Tot ce a răsărit din temelii după restaurarea episcopiei noastre, sau s'a clădit pe ruinele rămase ca după strecurarea vreunor neamuri migratoare, de dânsul și printr'ânsul s'a făcut. Orice instituție culturală, socială ori materială, create de spiritul său pătrunzător, ne evocă marea sa individualitate.

Pentru noi, Bănățeni, suirea sa pe tronul arhieresc, fost unic pentru noi românii ort. din întreg. Bănatul, a inaugurat o eră nouă, o epocă, legată în cele bisericesti și școlare și, prin naționalizarea învățământului, în bună parte și în cele naționale, — de numele lui.

De aici nemăsurata admirație și evlavie, cu care se rostește numele lui și astăzi. Așa se explică faptul, că niciodată vorbe goale sau deșarte, ba nici măcar glume malițioase adresa lui nu se aud.

Dela colaborării și subalternii săi — dintre „clericii” hirotoniți de dânsul și „pedagogii”, ieșiți cu diplomă semnată de mâna iui, azi mai trăesc abia câțiva — numai bune lucruri auzim.

De către fostul său secretar Ion Bartolomei și de către primul său consilier mi se spunea, că despre cultura națională și necesitatea ei în poporul nostru vorbea cu însuflețire până la transfigurare și că toți banii ce-i avea, îi dădea pentru promovarea acestei culturi fie la instituții, fie direct pentru ajutorarea câte unui tânăr talentat și silitor. Mare a fost numărul astorfel de tineri.

Unul dintre aceștia a fost și tânărul Ilie Cioreiu, care pe atunci urma institutul teologic de aici. Fără ajutorul complet din partea episcopului Popasu e întrebarea, dacă acest tânăr și-ar fi putut termina cursurile teologice, pentru a deveni ceea ce este astăzi: cu multă știință de carte distins membru al clerului, neamului și societății.

Preotul Broștenilor, lângă Oravița, a ținut să eternizeze fapta mecenatului său prin câteva șire, plasate în Molitfelnicul său — o moștenire dela „Petru Lupu(Iovici) protopresbiterul ortodox al Vărădiei 1790”, căruia preotul îi este „ginere de a treia strănepoată”.

Am socotit să reproduc această însemnare și pentru motivul, că în ea se cuprinde și ena-

rarea unui episod petrecut în reședința episcopescă de aici, cu care ocaziune episcopul quasi a impus tânărului cleric de atunci, ca în anul, când va împlini vârsta de 80 ani — câți avea episcopul atunci — să-și aducă aminte cum a „aprint lumini cu Vlădicul”.

Iată însemnarea:

„Când am aprins lumini cu vlădicul”

Cu 2½ jugere de pământ, cât aveau părinții mei, nu mă puteau susține la școală, dar învățătorul Nicolae Simu și, prin mijlocirea lui, protopop Andrei Ghidiu, Dr. Aurel Maniu, notar public în Oravița, Ilie Trăilă, avocat în Oravița, și Ioan Petrovici, paroh în Ciclova-rom., mi-au dat ajutoare lunare. Intrat în teologie, Prea Sfinția Sa Arhierul Dr. Filaret Musta, pe atunci protosinzel și profesor-director, cunoscându-mi starea materială, și fiind eu foarte bun cântăreț, m-a propus, iar Prea Sfinția Sa episcopul Ioan Popasu m-a primit de cantor al capelei episcopesti, unde se făceau hirotoniile, și așa dela fiecare nou hirotonit primeam câte 3-4 floreni în valută austriacă.

Era în primăvara anului 1888, în Sâmbăta cea mare a Paștilor rom.-catolicilor. P. Sf. Sa Episcopul Ioan Popasu având atunci un camerier rutcan, polon, sau ceh neinițiat, intrat în serviciu abia de câteva zile, m'a însărcinat pe mine, ca alături de camerier, să pregătesc cele de lipsă pe seară, pentru iluminatie, când vor trece catolicii în procesiune cu Invierea, zicându-mi:

Să ai bună grijă când vor porni dela biserică cu procesiunea și îndată să vini să mă avizezi.

Am pregătit totul.

Când a început a se schimba ziua cu noaptea, a pornit procesiunea dela biserică rom. cat. Eu îndată am avizat pe P. Sf. Sa și apoi am grăbit ca să aprind luminile prin camere.

Când, aprinzând prin camere, am ajuns în salon, Prea Sfințitul îmi zice:

Aici era o cutie cu aprinzele (ehibrituri); vreau să aprind și eu câteva lumini.

Eu am răspuns, că cutia se află pe măsuta cea mică, și că nu e nevoie, căci eu singur le pot aprinde pe toate la repezeală. Prea Sfințitul însă luând cutia și aprinzând, a zis:

— Da, draguță, știi că le poți aprinde și singur, dar eu voesc, ca atunci, când vei fi la etatea mea de 80 de ani, să-ți aduci aminte cum ai aprins lumini cu Vlădicul...

Impresionat până la lacrimi i-am sărutat mâna, iar cuvintele acestea mi-au rămas adânc întipărite în inimă pentru întreaga viață, așa că

în cursul celor 52 de ani de preoție la toate liturgiile, alături de episcopul, care m'a hirotonit, am pomenit și pe P. Sf. Sa Episcopul *Ioan cel bun*.

Broșteni în 8 Aprilie 1944.

Ilie Ciorei
preot pens.

în etate de 80 ani“.

Tânărul cleric de atunci Ilie Ciorei, azi „preot pens. in etate de 80 ani“, este mulțumit și fericit, că a ajuns această vârstă patriarhală, dorită lui de cătră marele său binefăcător, și mărturisește, că precis la împlinirea celor 80 de ani, și-a adus cu drag aminte „când a aprins lumini cu Vlădicul“.

Insemnarea părintelui Ciorei merită să fie reprodusă și pentru motivele, că ea ne aduce acest amănunt din viața primului episcop al reînființatei episcopii a Caransebeșului, apoi pentru că, s'a împlinit, așa putea zice, profeția episcopului cu privire la vârsta tânărului cantor pe atunci al capelei episcopoești, și mai ales pentru că la 5/17 Februarie a. c. s'au împlinit 57 de ani dela moartea episcopului.

Dr. D. Cioloca

Pagini din istoria literaturii arabe (1001 de noți)

Arabii au transmis literaturii universale producțiile literare indiene, păstrate în limba persiană pehloi. Intre povestirile inspirate de motive indo-persane, Halima sau 1001 de noți s'a bucurat de o mare popularitate atât în lumea musulmană cât și în apusul Europei. Din apus a trecut și în literatura noastră.

Partea cea mai veche a colecției o formează poveștile persane Hezar efsane (1000 de narațiuni) de origine indiană și a căror traducere deja în sec. X-lea era foarte răspândită în lumea arabă.

Materialul lor, transmitându-se prin graiu viu mai ales de către povestitorul anonim, care în serile de sărbătoare povestea din cafenea în cafenea pentru a încânta povestitorii săi, a sporit și a trecut prin multe transformări. Poveștile au luat un colorit mohamedan, impregnându-se atât de spiritul arab cât și de tradițiile și superstițiile locale și de moravurile societății.

Cadrul e persan. Frumoasa Șehvezada poartă furia sultanului înșelat de soția sa și prin farmecul poveștilor ei îl face să amâie zi de zi, timp de 1001 de zile, hotărîrea de a ucide câte o fată drept răzbunare pentru necre-

dința femeiască, când apoi renunță definitiv la aceasta. În acest cadru sunt povestite frumoasele basme orientale.

Deși unitatea lucrării o dă numai cadrul, totuși s'ar putea deosebi mai multe cicluri, după originea poveștilor, epoca în care au intrat în circulație și centrul în jurul căruia gravitează.

a) Povești care provin din fondul vechiu indian ca Pescarul și Duhul, unde închipuirea are teren liber în domeniul irealului.

b) Istorii de iubire și aventuri de bazar, având ca centru Bagdadul și în cari intervine califul Harun al-Rasid și vizirul Giafar.

c) Mai târziu Cairo devine centrul de predilecție al aventurilor în care predomină elementul supranatural și fantastic, probabil se vor afla în ele și unele resturi ale vechiului Egipt.

Redactarea actuală datează din sec. XVI, judecând după poveștile cele mai recente. Stilul poveștilor este popular, ele sunt scrise în dialect, care variază după provincii și conțin foarte multe expresii care nu aparțin arabei clasice.

Orientalistul francez Galland le-a făcut cunoscute în Europa prin traducerea apărută între 1704-1708.

Găsesc că este interesant cum s'a reflectat în această colecție imaginea Mântuitorului în povestirea pe care o dau după versiunea germană din limba arabă a lui Max. Henning (Universal Bibliothek No. 4027-4028 Leipzig Ph. Reclam).

Istoria celor trei oameni și a Domnului nostru Iisus,

„Să știi o prea puternice Rege, că trei oameni au plecat odată să caute comori și ei găsiră un glob de aur în greutate de 50 dubli funți. Indată ce îl zăriră, îl ridicară și-l purtară pe umeri, până ce ajunseră în apropierea unui oraș, când unul din ei zise: „Să ne așezăm în moscheea cea mare, până când unul din noi pleacă să ne cumpere ceva de mâncare“. Atunci se ridică unul din ei și plecă în oraș; în sufletul său însă își făcu gândul de a trăda tovarășii, ca să stăpânească singur aurul și puse otravă în mâncarea pe care o cumpără. Când se întoarse la ei, aceștia săriră asupra lui și-l uciseră, ca să stăpânească aurul fără el. Apoi mâncară și muriră de otravă, iar aurul zăcea la pământ alături de ei. Atunci se întâmplă că Iisus, fiul Mariei, — Pace lui — trecu pe acolo. Când îi observă, rugă pe Dumnezeu atotputernicul să-i dea deslușire asupra lor, la ce Dumnezeu îi comunică întâmplarea. Mirându-se peste măsură de aceasta, el povesti învățăcelilor săi ce a văzut, iar unul din ei îi zise: „O Duhule al lui Dumnezeu, nimic nu se potrivește

asa de bine cu întâmplarea aceasta ca istoria mea". Atunci întrebă Iisus: „Cum? Iar învățatul povestii: „Eram odată în orașul cutare și am ascuns în claustrul cutare 1000 de dihreți. După un timp oarecare am venit să iau banii, i-am înfășurat în jurul corpului și m'am întors acasă. A trebuit să trec prin pustie și deoarece am observat în urmă un călăreț, l-am așteptat până a ajuns aproape de mine și i-am zis: „Călărețule adu-mi banii aceștia și vei avea o răsplată bună". Inșă călărețul răspunse: „N'am să fac, nu cumva să obosesc și eu și calul". La această călări mai departe, inșă după un timp scurt zise în sine: „Dacă aș lua banii și aș grăbi calul să i-o iau nainte, cum m'ar mai putea ajunge?" Eu iară gândii în mine: „Am greșit, deoarece dacă ar fi luat banii și ar fi fugit, ce aș fi putut face?" Lucrând se întoarse la mine și-mi zise: „Adu banii, că ți-i duc eu". „Ce ai gândit tu, și eu am gândit, mergi în pace", i-am răspuns. Atunci zise Iisus — pace lui: „Dacă aceștia ar fi fost cumiți, ei s'ar fi îngrijit de vieța lor; ei inșă nu s'au gândit la sfârșitul lucrurilor; deoarece cine lucrează cu înțelepciune, este sigur și își ajunge ținta, iar cine disprețuește înțelepciunea pierd și se va căi".

Sever R. Boșcaiu

Incercări de critică literară în epoca patristică

De multe ori suntem ispitiți a crede că toate îndeletnicirile noastre de astăzi ca știința, arta, filosofia, literatura... ar fi ajuns la apogeu prin noi sau prin contemporanii noștri. Necunoscători ai problemelor, nu știm de cele mai multe ori că în majoritatea soluțiilor și înfăptuirilor ce le-am făcut, oricât de senzaționale ar fi ele, am fost depășiți în timp de înaintași. Ar fi interesant desigur să se arate cum realizările actuale nu sunt decât fructul sugestiilor și inițiativelor celor din trecut.

Aceste considerații aplicabile în orice domeniu, încercăm acum să le punem în lumină mărginindu-ne la acel capitol al spiritualității umane pe care-l numim literatură, iar din acest capitol alegând doar paragraful criticii literare. Voim adică să spunem că, și această disciplină își găsește precursori în timpurile vechi, pe cari le mărginim aici la perioada patristică, deși pot fi împinse și în cea păgână greco-romană.

De la început inșă trebuie să precizăm un lucru. In mod curent, înțelegem astăzi prin critică exprimarea de judecăți asupra valorii artis-

tice a unor producții literare. Există deci o nuanță care o deosebește de istoriografia literară, preocupată mai puțin de opere în parte decât de integrarea lor într'o evoluție, de formarea și de transformarea genurilor (după D. M. Pippidi, Formarea ideilor literare în antichitate. Schiță istorică., București, Casa școalelor, 1944, p. 4).

De aceea nu vom vorbi despre clasica istorie a literaturii patristice pe care a elaborat-o un Hieronym în a sa De viris illustribus, cum nici despre bogatele notițe pe cari ni le furnizează istoriograful Eusebius de Cezareea, sau alți scriitori.

Limitându-ne astfel câmpul de cercetare mai amintim că, nu trebuie să ne așteptăm la a da peste tratate cari să se intereseze în mod special numai de critica literară. Nu, nu prin aceasta autorii patristici sunt înaintașii unor E. Lovinescu, Perpessicius, T. Vianu... ca să nu amintim decât câțiva dintre ai noștri, ci prin sugestiile și ideile pe cari și le-au răspândit în scrierile pe cari timpul liber, tihna relativă ce le-o oferea liniștea dintre două persecuții, răgazul pe care li-l lăsa opera de apostolat ce aveau a o întreprinde, le dădea posibilitatea să le compue.

Urmând unei ordini cronologice vom aminti în primul rând de teologul alexandrin Origen. Acesta, determinat de acuzațiile aduse de păgânul Celsus împotriva Dialogului dintre Papisc și Iason pe care critica modernă îl atribue lui Ariston de Pella, constată că lucrarea amintită nu cuprinde nimic ridicol într'ansa, că cele două personaje puse în scenă își susțin destul de bine rolul că în fine citirea ei poate mulțumi exigențele critice și estetice, ca să nu mai amintim de cele duhovnicești, ale fiecăruia. Și pe cât îi îngăduia spațiul, Origen dă spre ilustrare un scurt rezumat al dialogului Iasonos kai Papiskou antilogian peri Hristou. Iată cum se exprimă el: „...eu voiesc ca cineva să aibe curajul și răbdarea să-l citească căci îndrănesc să garantez că nu va găsi nimic de natură a determina ura, ci dimpotrivă, lectura acestei opere este de ajuns pentru a condamna pe Celsus. Indrănesc să asigur că dacă va fi citit fără prejudecăți, nu se va găsi în el nimic ridicol. In fine subiectul este următorul: un creștin discută în contradictoriu cu un evreu și îi arată cu ajutorul Scripturilor Iudaice, că precizerile făcute despre Hristos, se potrivesc lui Iisus. Creștinul dovedește dreptatea cauzei sale, iar iudeul apără cu vigoare și își susține bine rolul său de preopinent" (Kata Kelsou, IV, 52, Migne, P. G. XI, col. 1116 AB).

Ciceronele creștin care a fost Lactanțiu știe să facă observații mai critice și mai judicioase.

Intr'un loc din Divinele sale instituții, el caracterizează trei scriitori patristici ai Apusului în următorii termeni: Minucius Felix, un destul de bun avocat (non ignobilis inter causidicos), a fost un minunat susținător al adevărului. Putea fi însă și mai bun dacă s'ar fi preocupat de aceasta în mod exclusiv (Hujus liber, cui Octavio titulus est, declarat, quam idoneus veritatis assertor esse potuisset, si se totum ad id studium contulisset). Tertullian îi pare a fi mai savant și cu mai mult talent în toate genurile. Nu și-a aflat însă celebritate din pricina stilului său greoiu, aspru, neîmpodobit și foarte obscur (Septimius quoque Tertullianus fuit omni genere litterarum peritus: sed in eloquendo parum facilis, et minus comptus, et multum obscurus fuit. Ergo ne hic quidem satis celebritatis invenit). Cyprian în schimb dispunea de însușiri literare multiple, având un stil ușor, abundent, dulce și limpede, cum și o facilitate superlativă în arta vorbirii. Și el însă, închistându-se prea mult în problemele de strictă doctrină creștină, nu poate să placă celor cari nu-i împărtășesc credința. Pentru motivul acesta, adică pentru a se fi pus în serviciul unor „povești băbești“ (ad aniles fabulas contulisset) cum spuneau păgânii, el fu numit „Coprianus“. Dacă lui, care avea o vorbire atât de dulce și frumoasă i s'a întâmplat acest lucru, ce să mai credem că s'ar întâmpla celor cu mai puțin talent oratoric, se întrebă Lactanțiu. (Divinae Institutiones, lib. V. cap. 5, Migne, P. L. VI, col. 551 A 552 A).

Aceste aprecieri sunt exacte și pe deplin întemeiate. Totuși ele privesc mai mult forma, stilul operelor celor trei scriitori prelactanțieni, fără a se ocupa și de fondul lor. „Dar, spune Gaston Boissier (La fin du paganisme, Tome I, éd. IX, Bibliothèque d'histoire, Paris, Hachette, cu introducere din 1891, p. 207), Lactanțiu este un retor, și el are toate defectele profesiei sale. Cel care își petrece toată viața recomandând puritatea, corectarea, eleganța, adică micile merite ale stilului, devine neputincios a vedea pe cele mari. Își formează un tip de perfecțiune care se compune din absența defectelor, mai degrabă decât din calități reale, și nu mai poate fi sensibil la ceea ce e original și nou“.

Mai târziu adâncul cunoscător al scrierilor clasice și patristice care a fost Fer. Hieronym, va face și el într'una din epistolele sale, interesante observații de critică literară precum urmează:

Tertullian abundă în maxime și sentințe, dar stilul său e greoiu sed difficiles in loquendo). Cyprian e ca și un isvor limpede, plăcut și curgător, dar în mod unic preocupat de propoveduirea virtuților. Expus mereu persecuțiilor,

nu a putut interpreta profund Sfintele Scripturi. Victorin (de Petau), a primit coroana martirului, dar nu a știut să-și exprime gândurile. Lactanțiu este ca un fluviu de elocință ciceroniană (Lactantius, quissi quidan fluvius eloquentiae Tullianae). Cu așa calități, a putut susține cu tărie adevărul credinței noastre, arătând eroarea religiunilor păgâne. Arnobiu este neproportionat în expunere, prea abundent, confuz și puțin preocupat de o ordine bine stabilită (Arnobius inaequalis et nimius, et absque operis sui partitione confusus) Hilarie (de Poitiers) are un stil solemn și înalt ca o ghiată galică; cum însă întrebuințează uneori și florile limbii grecești, se avântă din când în când în lungi perioade, dificile celor simplii) Ep. LVIII ad Paulinum, 10, Migne, P. L. XXII, col. 585).

Acestor observații juste, care într'un fel oarecare confirmă cele spuse deja de Lactanțiu în privința lui Tertullian și Cyprian, le-am aduce un singur corectiv: Apologia lui Arnobiu intitulată Adversus contra gentes, este concepută conform unui plan precis și bine determinat, așa că nu poate fi învinuit de lipsă de ordine și simetrie (Msgr. Freppel, Commodien, Arnobe, Lactance et autres fragments inédits, Paris, Victor Rétaux et Fils, 1893, p. 35).

De mai puțină importanță este caracterizarea pe care o face Prosper de Aquitania (390-463) în poemul De ingratis (Despre dușmanii grației), asupra lui Hieronym. El spune: Tunc etiam Betheli praeclari nominis hospes, Hebraeo simul et Graio-Latioque venustus Eloquio, morum exemplar, mundique magister Hieronymus, libris valde excellentibus hostem Dissecuit, noscique dedit quo turbine veram Vellent exortae lucem obscurare tenebrae... ceea ce ar veni în traducere: „Atunci, însuși acest oaspe strălucit al Bethleemului, care posedă comorile limbei latine, Hieronym, model de virtute și magistru al lumii, lovi dușmanul cu tratate de o neîntrecută strălucire, și arată prin ce înspăimântătoare noapte, au voit să acopere tenebrele, adevărata lumină“. (la Francois Bournand, L'éloquence et la littérature chrétiennes, vol. I, Lyon-Paris, Delhomme et Brigue, 1892, pp. 186-187).

Opinii critice de felul celor spicuite de noi aici, mai pot fi citate încă multe altele. Din cele pe cari le-am menționat însă, credem că se poate constata destul de bine dezvoltatul simț critic de care au dat dovadă majoritatea Sfinților Părinți, cum și faptul că ei pot fi socotiți drept niște vrednici pedecesori ai criticilor literari din vremurile noastre.

Diacon Nicolae Corneanu

PROBLEME RELIGIOASE

Pentru zodiile noastre înfrigurate de lozinci și mesianisme este o problemă din ce în ce mai acută predica.

In cele ce urmează sintetizăm:

Cele zece porunci ale predicatorului ortodox

1. Pregătește predica din vreme, documentează-te, consultă-ți biblioteca ce-o ai, sau pe cea a instituției la care servești. Nu uita că nu ești un al doilea Hrisostom.

2. Dacă rostești predica liber, memorizează-o perfect, dacă n'o memorizezi în întregime folosește-te de notițe, dacă o citești, ceea ce e de tot ușor, apoi exercează de câteva ori acasă, nu te învăța a citi pe amvon!

3. Nu pierde evanghelia zilei pe drum, făcând divagații politice, ori filosofice, cu ce a zis Schopenhauer ori Kant, ori și mai rău cu ce zici tu, când ai cuvântul Domnului pentru orice ocaziune din viață, numai dacă-l cunoști bine!

4. Caută de aplică ceva trepte formale, măcar de ochii celor ce le cunosc, dacă nu de altceva. Ele te ajută să gradezi acțiunea și să culegi efecte duhovnicești.

5. Nu folosi cuvinte deplasate și pornografice, nu glumi în predică, nici nu amenința și striga la lumea prezentă, care n'are nici o vină și nu ți-a făcut nimic!

6. Nu fă gesturi desperate ori nepotrivite. Dacă nu poți coordona gesturile cu mimica mai bine renunță la ele! Nu fiecare s'a născut actor bun!

7. Ingrijește-ți forma de exprimare, spre a fi cât mai literară. Controlează-ți dicțiunea. Fă-o cât mai clară și mai atrăgătoare. Nu uita că locașurile bisericilor sunt vaste și urechile credincioșilor diferit dotate de ziditor și îndepărtate de orator.

8. Predică pentru toată lumea, nu prefera o categorie de oameni și năpăstui alta și mai ales predică regulat, nu lenevi, învață turma să-ți cunoască glasul și să-l urmeze, iar lupii să-i știe de frică!

9. Nu lungi predica. Ce-ai de spus, spune în cuvinte alese și puține. Predică scurt, dar bine, cel mult un sfert de ceas, și vei fi binecuvântat de asistență!

10. N'aștepta laude, răsplată și aplauze. Le vei primi în ceruri, după meritele tale!

* * *

În definitiv, predica nu este decât o problemă pe care o rezolvă pregătirea intensă, sângele rece și câteva aptitudini înnăscute de elocuție și gesticulație. Simplu de tot! Câteodată însă nu! Ca final acestei sinteze omiletice, rânduită în formă de decalog, țin să mărturisesc că inițial am încheiat-o pentru mine însumi, străduindu-mă să realizez poruncile de mai sus în modesta mea activitate predicatorială, m'ar bucura însă, dacă se vor afla ostenitori obiectivi, cari să completeze lacunele noastre.

Prof. Dr. Petru Rezuș

INFORMAȚII

Sărbătorirea I. P. S. Patriarh Nicodim. În 27 Maiu a. c. I. P. S. nostru Patriarh a fost întret sărbătorit: Pentru prilejul împlinirii patriarhalei vârste de 80 ani, dintre cari 50 ani de preoție și 7 ani de patriarhat.

După Te-Deum-ul slujit la Patriarhie, în sala sinodală a Palatului Patriarhal, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a oferit I. P. S. Patriarhului Nicodim un frumos album omagial legat în piele și aur spunând: „Felicităm pe I. P. S. Voastră pentru toată munca ce ați desfășurat-o în cursul atâtor ani pe ogorul duhovnicesc al Bisericii și asigurându-Vă că în strădaniile viitoare vom sta cu toții ca și până acum alături de I. P. S. Voastră, odată cu expresiunea simțimentelor de venerațiune și de iubire ce vi le păstrăm vă oferim acest volum omagial închinat I. P. S. Voastre la împlinirea vârstei de 80 de ani“.

Au luat apoi cuvântul: Dl. M. Ralea min. Cultelor și Artelor în numele Guvernului, Dl. Prof. Dr. V. G. Ispir, decanul Fac. de teologie în numele învățământului teologic superior, Arhiep. Cizar pentru biserica rom. cat., rabinul Dr. Al. Șafran pentru cultul mozaic și Dl. Prof. N. Ștefănescu în numele colaboratorilor la alcătuirea volumului.

Tuturor le-a răspuns I. P. S. Patriarh.

Ziua Eroilor în Caransebeș. Cu un soare mai strălucitor ca altădată și cu o natură în haină de sărbătoare s'a prăznuit cu multă căldură, cu multe lacrimi, dar și cu mărită mândrie și mari speranțe Ziua Eroilor în orașul nostru.

După sf. Liturghie, servită de un sobor, în frunte cu Păr. Prof. I. Suru, s'a făcut impunătoarea procesiune cu coroane și flori la cimitirul eroilor.

Soborul luminos de preoți a condus pe Prea Sf. Sa Episcopul Veniamin sub baldachin.

La sfârșitul parastasului a vorbit în numele Bisericii Păr. T. Dobromirescu, în al armatei Cpt. S. Adam, iar M. Cazacu pentru P. C. R.

La apelul eroilor unităților caransebeșene răspund „prezent“ soldații trecuți prin focul jertfei, dovedind ast-

fel că eroii noștri dragi nu sunt morți, ci trăesc în sufletele supraviețuitorilor și vor trăi în veci cu neamul românesc și creștinesc.

Florile recunoștinței udate cu lacrimile țării, ale orfanilor și văduvelor au presărat mormintele proaspete, iar glasul de rugăciune a trecut peste văi și dealuri până la căpătâiurile eroilor, acolo unde ei stau de strajă pentru Românii.

Cea mai simbolică coroană împreunând tricolorul cu crucea a fost a stud. teologi dela Acad. noastră teologică.

ANUNȚĂM CU PLĂCERE că la congresul **Oastei Domnului dela Schitul Piatra Scrisă Armeniș**, ce se va ține la 16 Iunie a. c. va participa și fratele **Ion Gh. Opreșan**, din București, binecunoscutul și valorosul colaborator în activitatea de zidire sufletească a Oștii Domnului, un adevărat ofițer al mișcării.

La Comunitatea de Avere din loc, s'a instalat în 30 Mai a. c. noul președinte și comitet: B. Popovici-Poiana, președinte și I. Văleanu-Cornea, vice-președ. Membri: I. Șandru-Balta-Sărată, M. Feneșan-Caransebeș, I. Dragomir-Armeniș, E. Smeu-Bozovici, C. Tătucu Iabla-nița, I. Bunăiu-Obreja și T. Simu-Caransebeș.

Au fost executați la 1 VI a. c. următorii criminali de războiu, condamnați la moarte de Tribunalul poporului în procesul început la 6 Maiu a. c.: Ion Antonescu, Mihail Antonescu, Gen. C. Vasiliu și G. Alexianu.

Invităm colaboratorii CALENDARULUI ROMÂNULUI să ne trimită articolele pe 1947, până la 15 Iulie a. c.

DE VÂNZARE

UN DORMITOR COMPLECT FURNIR

Informații Str. Curescu Nr. 6 a

PARTEA OFICIALĂ

Circulară

Prea Cucernicilor Părinți Protopopi și Cucernicilor Preoți din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Nr. 2107 B. B./1946.

Reconstrucția lumii, după marile sguiduri economice, sociale și spirituale, pricinuite de războiul care de abia s'a sfârșit, cere eforturi înzecite, în toate compartimentele de viață și activitate omenească.

În această perioadă de reconstrucție, anumite schimbări, anumite primeniri sufletești sunt inevitabile. Ele sunt rezultatul dramaticelor încercări ale omenirii de a-și făuri un stil nou, o alvie nouă, spre o viață mai fericită. Și pentru acest proces de viață nouă, să se desăvârșească în cele mai bune condiții, cu binecu-

vântarea și cu ajutorul Bisericii lui Hristos, se cere slujitorilor altarelor, un *zel pastoral sporit și un entuziasm misionar mai înflăcărat ca oricând.*

Slujitorii lui Hristos în lume, sunt chemați să vegheze cu timp și fără timp, să sesizeze orice freamăt de suflet și să fie cei dintâi prezenți la orice durere și orice neputință.

Cu cuvântul adevărului și cu faptele iubirii, ei vor trebui să se facă „tuturor toate“ pentru ca pe toți să-i ajute și să-i dobândească pentru Hristos.

Printre altele C. Preoți sunt îndrumați să vegheze asupra mișcării sectare, care în ultima vreme a devenit o problemă îngrijorătoare în multe din parohiile noastre.

Ascultați, C. Părinți, cuvintele Ap. Pavel și le puneți în practică: „Propovăduiește cuvântul, stăruiește asupra lui cu vreme și fără vreme, mustă, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și cu învățătura. Căci va veni vremea când învățătura cea sănătoasă nu o vor primi, ci după poftele lor își vor alege loruși și învățături care să le gâdele auzul, și-și vor întoarce urechile dela adevăr, plecându-se spre basme. Tu însă fi treaz întru toate, suferă răul, fă lucrul evanghelistului, slujba ta fă-o deplin“. (II Timot. 4, 2-5).

Indemnând la veghe și la mai sistematică lucrare pentru menținerea creștinilor în comunitatea de dreaptă credință, noi nu comitem nici un act de intoleranță față de cei de altă credință. Respectăm sentimentele religioase ale fiecărui om și nu împiedecăm în niciun fel manifestarea acestor sentimente. Dar având conștiința că propovăduim învățătura nealterată a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, avem obligația de a vesti și de a păstra adevărul Ortodoxiei așa cum a fost păstrat de aproape două milenii.

Propovăduim cu tot zelul dreapta credință și „făcându-se tuturor de toate“ suntem convinși că preoții noștri, vor găsi mijloacele cele mai eficace de a menține în jurul Bisericii strămoșești pe toți fiii neamului nostru.

Este timpul ca preotul să-și pună în acțiune tot dinamismul sufletului său. Este timpul ca fiecare să-și verifice, să-și înmulțească și să-și intensifice metodele pastorale. Este timpul ca nimeni să nu mai aștepte ordine și îndrumări. *Acțiunea fiecărui preot trebuie să pornească din conștiința misiunii sale.*

Cerem ca fiecare preot să-și îndeplinească deplin toate îndatoririle, în biserică și afară de biserică.

1. Serviciile divine să fie săvârșite cu pietate și regularitate. Miercurea și Vinerea să se facă regulat acatiste.

2. Să se facă cu toată atenția și regularitatea, catehizația elevilor de școală.

3. Fiecare preot să predice regulat în sf. biserică și să organizeze conferințe religioase. Dar, mai presus de toate, să predice prin faptele sale. Predicile vor fi păstrate într'un caet sau dosar special.

4. Să se organizeze societățile religioase, ca Soc. Sf. Gheorghe și Oastea Domnului.

5. În fiecare parohie să funcționeze un cor de copii sau maturi, pentru a da răspunsurile liturgice.

6. Să se organizeze în fiecare parohie un serviciu de colportaj, distribuind cărți de zidire sufletească.

7. Fiecare preot să dea atenție faptelor de asistență socială. Sânt atâtea lipsuri azi în lume. Preotul este cel dintâi chemat să lupte pentru acoperirea lor. De acest ajutor al faptelor creștine, trebuie să se împărtășească și cei de altă credință, mai ales sectarii. Preotul trebuie să fie cel dintâi prezent la orice nenorocire și la orice necaz, pentru a nu da prilej sectarilor să exploateze aceste situații.

8. Fiecare preot să-și sistematizeze activitatea pastorală individuală.

Vizitele pastorale, sunt mijlocul cel mai eficace pentru a cunoaște starea sufletească și materială a fiecărui enoriaș.

Rezultatul activității pastorale va fi trecut în ziarul pastoral.

9. Să se cultive cele mai bune raporturi cu toți enoriașii și conducătorii vieții culturale și sociale.

10. Cea mai mare atenție să se dea activității printre sectari. Oile rătăcite trebuie căutate oriunde și cu orice jertfă. Recomandăm preoților:

a) Să studieze psihologia și condițiile de viață ale fiecărui sectar.

b. Să fie cel dintâi prezent la bucuriile și necazurile lor, cu toată dragostea, cu statul bun și cu ajutorul imediat.

c) Să-i angajeze în discuții pentru a-i lumina asupra adevărului care duce la mântuirea sufletului.

d) Să citească zilnic Sf. Scriptură și să reflecteze asupra textelor biblice care au dat anză la interpretări greșite. Pentru a căuta mai ușor aceste texte să se folosească studiile de sectologie (Comșa, Botoșăneanu, etc.) și concordanța biblică.

e) Să-și recruteze din parohie un grup de misionari laici, mai ales dintre membrii Oastei Domnului. Invățăturile cele bune „să le încredințați la oameni credincioși, care vor fi destoinici să învețe pe alții”. (II Timot. 2, 2).

Aceștia trăesc zi de zi printre sectari, având aceleași preocupări, același nivel de cugutare și simțire. Cu ajutorul lor, dacă sunt bine instruiți, va face preotul cea mai frumoasă operă de misionarism intensiv și extensiv.

Acolo unde nu poate ajunge preotul, poate ajunge cartea. Trimiteți cărți și reviste sectarilor. Ele lucrează în numele preotului.

11. Cele de mai sus, pot constitui cadrul larg al unei activități pastorale și misionare.

Fiecare preot își va face însă un plan de lucru în parohia sa, amănunțit. După ce va studia bine parohia în toate realitățile ei și va scoate concluzii din experiențele și observațiile de până acum, fiecare să-și facă un plan de activitate, pentru cel puțin 6 luni — adică până la finele anului curent.

Acest plan va fi întocmit până la finea unii Iulie a. a. La inspecțiile pe care le vom face noi sau protopopul, fiecare preot va prezenta acest plan. El va cuprinde în mod sistematic activitatea preoțească, cu toate obligațiile ei, precum și proiectele preotului pentru activitatea sa pe teren cultural, social și economic.

12. Unde s'a întetit mișcarea sectară — se vor organiza conferințe, cercuri pastorale, — cu producțiuni, la cari după putință va lua parte și protopopul, ori un delegat al consiliului eparhial.

Caransebeș, din șed. consiliului eparhial ținută la 6 Iunie 1946.

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Prot. Dr. M. Băneșcu

MERSUL TRENURILOR din gara CARANSEBEȘ

SPRE BUCUREȘTI

SPRE TIMIȘOARA

Trenul	Sosirea	Plecarea	Observări	Trenul	Sosirea	Plecarea	Observări
RAPID	8,25	8,33		RAPID	19,07	19,15	
Personal	10,34	10,49		Personal	9,46	9,58	
"	23,41	23,51		"	18,52	19,26	
Cursă	—	17,10	Caransebeș-Orșova	Cursă	—	3,40	Caransebeș-Timișoara
"	6,45	—	Orșova-Caransebeș	"	20,05	—	Timișoara-Caransebeș

REȘITA

SUBCETATE

Trenul	SOSIREA dola Reșița	PLECAREA spre Reșița	Trenul	Sosirea dola Subcetate	Plec. spre Subcetate
Personal	1,35	4,40	Personal	7,05	20,40
"	9,44	12,25			
"	17,05	20,45			

VALABIL DELA 1 Iunie 1946